

שקד אני על דברי, וכן פלם. אמר לו רבי עקיבא, משמע כל מה שעשה הקדוש ברוך הוא, ללמד ממנו חכמה רבה, שכתוב (משלי טז) כל פעל ה' למענהו. רבי אלעזר אמר מכאן, שכתוב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מה זה מאד? ללמד ממנו חכמה עליונה.

אמר רבי יהודה, מה זה שכתוב (קהלת ז) גם את זה לעמת זה עשה האלהים? כמו שברקיע - עשה הקדוש ברוך הוא בארץ, והכל רומז למה שלמעלה. שפשיה רואה רבי אבא עץ אחד שפריו נעשה עוף שפורח ממנו, הנה בוכה ואומר: אם היו בני אדם יודעים למה רומזים, היו קורעים מלבושיהם עד טבורם למה שגשפחה מהם החכמה. כל שפן בשאר מה שעשה הקדוש ברוך הוא בארץ.

כמו שאמר רבי יוסי, אילנות, אותם שנראתה מהם חכמה, כמו חרוב, דקל, פסתוק, וכדומה להם, פלם בהרפכה ומרבה אחת הרפכה. כל אותם שעושים פרות, פרט לתפוחים, סוד אחד הם, פרט לשבילים שנפרדים.

כל אותם שלא עושים פרות, והם גדולים, פרט לערבי נחל שיש להם סוד לבדם כמו שלמעלה, מיניקה אחת יונקים, וכל אחד מאותם הקטנים, פרט לאזוב, מאם אחת נולדו.

כל עשב הארץ שממנים עליהם, גדולים תקיפים בשמים. לכל אחד ואחד סוד לבדו, ולכן כתוב (ויקרא ט) שדף לא תזרע פלאים. שכל אחד ואחד נכנס לבדו ויוצא לבדו. זהו שכתוב (איוב לח) הַיְדַעַת חֲקוֹת שָׁמַיִם אִם תִּשִׁים מִשְׁטְרוֹ בְּאָרֶץ. וכתוב (ישעיה

עקיבא, משמע כל מה דעבד קדשא בריה הוא, למילף מניה חכמתא סגיא, דכתיב, (משלי ט"ז) כל פעל ה' למענהו. ר' אלעזר אמר מהכא, דכתיב, (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. מהו מאד. למילף מניה חכמתא עלאה.

אמר רבי יהודה, מאי דכתיב, (קהלת ז) גם את זה לעמת זה עשה האלהים. פגוונא דרקיעא, עבד קדשא בריה הוא בארעא, וכלהו רמיזא למה דלעילא. דכד הוה חמי ר' אבא, חד אילנא, דאביה אתעביד עופא דפרח מניה, הוה בכי ואמר, אי הוו בני נשא ידעי למאי רמיזאן, הוו מבזען מלבושיהון עד טבוריהן, למאי דאתנשי חכמה מנהון. כל שפן בשאר מה דעבד קדשא בריה הוא בארעא.

בדאמר ר' יוסי, אלנין, אינון דאתחזי מנהון חכמתא, פגון חרובא, דקל, פסתוקא, וכדומה לזן, פלהו בחד רכיבא (רתיבא) אתרכבו. כל אינון דעבדין פירין, בר מתפוחין, רזא חדא אינון, בר שבילין דאתפרשן.

כל אינון דלא עבדין פירין, ואינון רברבין, בר מערבין דנחלא, דאית להו רזא בלחודוי כגוונא דלעילא, מחד יניקא יניקו, וכל חד מאינון דאינהו זוטרי, בר מאזובא, מאימא חדא אתילידו.

כל עשבין דארעא, דאתמני עליהון רברבין תקיפין בשמיא. כל חד וחד רזא בלחודוי, פגוונא דלעילא, ובגין פה פתיב, (ויקרא י"ט) שדף לא תזרע פלאים. דכל חד וחד עאל בלחודוי, ונפיק בלחודוי, הדא הוא דכתיב, (איוב ל"ח)

לבדו, כמו שלמעלה, ולכן כתוב (ויקרא ט) שדף לא תזרע פלאים. שכל אחד ואחד נכנס לבדו ויוצא לבדו. זהו שכתוב (איוב לח) הַיְדַעַת חֲקוֹת שָׁמַיִם אִם תִּשִׁים מִשְׁטְרוֹ בְּאָרֶץ. וכתוב (ישעיה

ט) לְכֹלֶם בְּשֵׁם יְקֻרָא. ומה שכתוב (איוב לח) הַיְדַעַת חֲקוֹת שָׁמַיִם אִם תִּשִׁים מִשְׁטְרוֹ בְּאָרֶץ. וכתוב (ישעיה

אותם ולערבב אותם, ויקראם בשמות - בני יעקב, שהם שבטים קדושים, שהם קיום העולם, על אחת כמה וכמה. זהו שכתוב ואלה שמות בני ישראל. רבי יוסי ברבי יהודה אמר, אלו נאמר אלה שמות, משמע שקף הוא. עקשו שכתוב ואלה שמות, משמע שעל הראשונים מוסיף, מה הראשונים בני יעקב - אף כאן בני יעקב.

אמר רבי יהודה, חס ושלום, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא (בראשית מו) אנכי ארד עמך מצרימה, סברת ששכינה תרד עמו באותה שעה ואמר לו, והרי כתוב אנכי ארד עמך מצרימה. עמך ממש? אלא בשעה שהיתה ירידה לבניו, ירדה שכינה. זהו שכתוב אנכי ארד מצרימה, ואנכי אעלה גם עלה. כל זמן שתהיה לך עליה, כפיכול יש לי גם עליה. ובשעה שתהיה לך ירידה, כפיכול אנכי ארד עמך. ועד שמת יוסף וכל אחיו והיתה להם ירידה, קמה שכינה וירדה עמם. כמו שירדו אלה, כך ירדו אלה.

אמר (רבי יוסי ברבי יהודה) רבי יהודה, מה פתוב למעלה ממנו? וימת יוסף בן מאה ועשר שנים וגו'. באותה שעה שמת יוסף וכל השבטים והיתה להם ירידה, ירדו בני ישראל לגלות, ושכינה ומלאכים עליונים ירדו עמם. זהו שכתוב ואלה שמות בני ישראל, שהם נוספו על הראשונים לירדת לגלות.

אמר לו, אם כך, יעקב הנה מת או לא? אמר לו, מת. אמר לו,

הידעת חקות שמים אם משטרו בארץ. וכתוב (דף ט"ז ע"א) (ישעיה מ) לכלם בשם יקרא. ומה (ד) בכל מה דבעלמא רזא בלחודוי ולא בעא קדשא בריך הוא לגלאה לון, ולערבבא לון, וקראן בשמהן. בני יעקב דאינון שבטין קדישין, דאינון קיומא דעלמא, על אחת כמה וכמה, הדיא הוא דכתיב ואלה שמות בני ישראל.

ר' יוסי בר' יהודה אמר, אילו נאמר אלה שמות, משמע דהכי הוא. השתא דכתיב ואלה שמות, משמע דעל הראשונים מוסיף, מה הראשונים בני יעקב, אף כאן בני יעקב. אמר רבי יהודה, חס ושלום, בשעתא דאמר קדשא בריך הוא, (בראשית מ"ו) אנכי ארד עמך מצרימה, סלקא דעתך דשכינתא תיחות עמיה בההיא שעתא (אמר ליה והא כתיב אנכי ארד עמך מצרימה, עמך ממש, אלא, בשעתא דהות ירידה לבנוהי, נחתת שכינתא, הדיא הוא דכתיב, אנכי ארד עמך מצרימה, ואנכי אעלה גם עלה, כל זמנא דיהוי לך עלייה, כפיכול עלייה אית לי, ובשעתא דיהוי לך ירידה, כפיכול אנכי ארד עמך. ועד דמית יוסף וכל אחוי, והות לון ירידה, קמת שכינתא ונחתת עמהון, כמה דנחתו אלין, כך נחתו אלין.

אמר (ס"א ר' יוסי בר' יהודה) ר' יהודה מה כתיב לעיל מניה, (בראשית נ) וימת יוסף בן מאה ועשר שנים וגו', בההיא שעתא דמית יוסף, וכלהו שבטין, והוה לון ירידה, נחתו בני ישראל בגלותא, ושכינתא ומלאכי עלאי נחתו עמהון, הדיא הוא דכתיב, ואלה שמות בני ישראל, דאינון אתוספו על קדמאי למיחת בגלותא.

אמר ליה, אי הכי, יעקב הנה מית או לא. אמר ליה מית. אמר ליה, ומיהו